

STAD ROOD

In de dichtbebouwde stad is op kleine schaal toch heel veel mogelijk voor natuurwaarden. Minder tegels, meer bloeiende planten en nestkasten geeft ook úw buurt een prachtige opknabbeurt. Van groenstrook tot geveltuin, er is veel te winnen. Vernieuw met natuur en gebruik onderstaande kansen!

Nestkasten in de stad

Echte stadssoorten als huismus en gierzwaluw hebben vaak moeite om geschikte nestplekken te vinden. Ook de koolmees woont graag in tuinen. Help hen en zij helpen u van rupsen en muggen af!

Huismussen broeden vaak gezellig bij elkaar en daarom zijn er speciale drie-in-een mussen-kasten en zelfs 'mussenflats' met nog meer appartementen. Een andere voorziening is de 'mussenvide' die het de vogels mogelijk maakt om hun favoriete nestplaats onder de dakpannen te gebruiken zonder de praktische nadelen daarvan voor de menselijke bewoners. Ten slotte zijn er ook speciale dakpannen met daarop een nestruimte voor de huismus. De gierzwaluw maakt ook van deze dakpannen gebruik. Daarnaast zijn diverse typen nestkasten ontwikkeld voor de gierzwaluw. Het basistype heeft het formaat schoenendoos maat 50 met een ovaal vlieggat.

Er bestaan daarnaast veel typen nestkasten die verschillende soorten helpen. De bekende mezenkast heeft een kleine ronde opening. De diameter daarvan bepaalt voor welke soorten de kast geschikt is. In de stad zijn met name kool- en pimpelmees te verwachten. Hiervoor is een diameter van 28 – 32 mm geschikt.

De nestkasten moeten niet (de hele dag) in de zon hangen. De gierzwaluw heeft veel aan- en uitvlieg ruimte nodig. Wanneer gierzwaluwkasten worden geplaatst als vervanging van bestaande nestplaatsen dan dienen deze zo dicht mogelijk op de plek van het oude nest geplaatst te worden.

Goed beheer

Ook in de stad is veel te bereiken met een goed en op natuurgericht beheer.

Gebruik geen chemische bestrijdingsmiddelen en wees niet te netjes. Een dode boomstronk bevat veel leven. Zet gazonbeheer waar dat kan om in extensief beheer, waarbij slechts twee keer per jaar, in het voorjaar en najaar gemaaid en afgevoerd wordt. Zo ontstaan bloemrijke graslanden of –stroken die voedsel en schuilplaatsen bieden voor allerlei kleine dieren.

Bessen voor vogels

Veel vogels eten graag bessen en bovendien geven bessen kleur aan het groen.

Geschikte soorten in Eindhoven zijn: lijsterbes, boskriek (zoete kers), gewone vogelkers, vlier, meidoorn, oude hoogstamfruitrassen, sporkehout, rimpelroos (voor groenling), kardinaalsmuts, kornoelje, liguster, klimop en gelderse roos.

Ook 'eetbaar' openbaar groen, kan voor mens en dier veel voedsel opleveren en verrijkt de stad. Sluit aan bij een van de vele initiatieven, zoals Beginhoven (www.beginhoven.nl), 'Natuursuper' van Marije van der Park (www.marijevanderpark.nl) en GardenMania op Strijp-S (www.gardenmania.nl)!

Maatregelen voor bijen

Solitaire bijen hebben het moeilijk. Door voedselplanten en nestgelegenheden te bieden kan hulp worden geboden.

Naast de welbekende honingbij komen er nog zo'n 350 solitaire bijen voor in Nederland, waarvan een stuk of 150 soorten in Eindhoven voorkomen. Ook dit zijn goede bestuivers, maar we merken ze nauwelijks op, omdat ze in tegenstelling tot de honingbij meestal niet in groepen voorkomen. Ook zijn ze veelal kleiner en ze steken zelden. Een deel van de soorten leeft ook in de stad. Deze zijn goed te helpen met het bieden van nestgelegenheden en voedselplanten. Geschikte voedselplanten zijn te vinden bij 'planten voor insecten'. Daarnaast dienen er plaatsen te zijn waar de bijen kunnen nestelen. In de stad kunnen hiervoor bijenhôtels worden geplaatst. Zie www.bijenhôtels.nl voor meer informatie over bijenhôtels en voedselplanten. Daarnaast kan er gezorgd worden voor nestgelegenheden in de grond, bijvoorbeeld tussen stenen of in zandpaadjes. Ontzie deze plekken dan ook bij beheer. Koester dood hout met spleten, gaten en vraatgangen van keverlarven.

Groene gebouwen

Gebouwen kunnen worden voorzien van een groen dak of zelfs groene muren.

Vegetatie zorgt voor een betere isolatie en een gedempt binnenklimaat. Groene daken vertragen en verminderen de afvoer van regenwater waardoor het riool minder wordt belast. Groene gebouwen zien er mooi uit en ook de natuur heeft er profijt van.

Groene daken zijn voorzien van een speciale laag waarin planten kunnen groeien. Vaak zijn dit soorten die met weinig water toekunnen en bestand zijn tegen veel zon zoals allerlei soorten vetplanten. Op vlakke daken kan het regenwater langer worden vastgehouden en kunnen meer plantensoorten worden toegepast, zoals tijm. Met groene daken wordt ook het nectaraanbod voor vlinders en andere insecten flink vergroot.

Groene gevels zijn er in twee uitvoeringen. De klassieke bestaat uit een begroeiing met klimplanten zoals klimop, wingerd, blauwe regen, trompetklimmer en bruidssluier. Een dergelijke groene muur biedt nestgelegenheden aan diverse vogels en een fijne stek voor mussen. Sommige van de genoemde soorten zijn ook goede nectarleveranciers.

Tegenwoordig zijn er ook 'verticale groen-systemen' die tegen gevels kunnen worden geplaatst. Dergelijke constructies bestaan uit een metalen frame dat gevuld is met steenwol of ander substraat en voorzien van een bewateringssysteem.

Ecologisch beheer

Strak beheerd groen biedt weinig kansen voor natuur, ecologisch beheer is kleurrijker, diverser en veelal goedkoper!

Op heel veel plaatsen liggen kansen voor:

- Bloemrijke graslanden i.p.v. gazon, vooral in stroken langs opgaande beplanting.
- Omvorming is relatief eenvoudig en het beheer is meestal eenvoudig twee keer per jaar maaien en afvoeren.
- Gefaseerd beheer: niet overal alles maaien, snoeien of schonen, maar steeds de helft of 10-20% sparen voor de volgende ronde.
- Inheemse bomen en struiken, liefst met stuifmeel/nectar en bessen.
- Dood hout: een dode boomstronk bevat veel leven
- Minder snoeien door toepassen van grote struiken die uit kunnen groeien en het achterwegen laten van hoog opkronen van bomen waar dit niet nodig is.
- Gebruik geen chemische bestrijdingsmiddelen

Planten voor insecten

Vlinders, zweefvliegen, hommels en bijen komen graag op bezoek als de tafel is gedekt!

Er is vaak een groot gebrek aan nectar binnen en buiten de stad. Het toepassen van 'vlinderplanten' biedt vlinders, bijen en zweefvliegen voedsel. Gebruik hierbij soorten die na elkaar bloeien en zo een groot gedeelte van het jaar nectar bieden. Goede nectarplanten voor in tuinen zijn bijvoorbeeld: biggenkruid, cichorei, (witte of paarse) dovenetel, (scherm, stijf, bos) havikskruid, vertakte leeuwentand, hondsdrif, (witte en citroengele) honingklaver, hopklaver, inkarnaatklaver, (bleke en grote) klaproos, (gras) klokjes (Campanula), knoepkruid, koninginnenkruid, koolzaad, korenbloem, margriet, mosterd, paardenbloem, rolklaver, siererwt, toorts, witte klaver, asters, beemd-kroon, bitterkruid, brem, boerenwormkruid, dille, distels, gewone berenklauw, gewone smeerwortel, echte guldenroede, hemelsleutel, jakobskruid, kattenstaart, lavendel, marjolein (oregano), (water) munt, ossentong, rode klaver, st. janskruid, slangekruid, witte reseda, valeriaan, venkel, tijm, zenegroen, zonneroosje

Struiken: braam, klimop, liguster, peperboom-pje, (honds)roos, sleedoorn, sporkehout, vlinderstruik, wilgen.

Zie ook het boekje 'Vlinders in de tuin, praktische tips en tuinideeën' en www.vlinderstichting.nl – vlinders – vlinders in de tuin. Probeer zo veel mogelijk de 'normale' inheemse soorten en variëteiten toe te passen.

Muurflora

Met name op oude muren kunnen bijzondere muurplanten groeien, deze in stand houden is belangrijk voor de biodiversiteit.

Muurvarens, steenbreekvarens, gele helmbloem en nog veel meer mooie soorten kunt u op oude muren tegenkomen. Met schoonmaak- en restauratiewerkzaamheden is het belangrijk hiermee rekening te houden (bij een aantal soorten zelfs wettelijk verplicht). Maak niet te rigoreus schoon en spaar de vegetatie. Gebruik bij herstelwerkzaamheden de ouderwetse kalkrijke mortel. Houd ook rekening met de omgeving; vochtigheid en beschaduwning mogen niet verminderen, anders wordt de groeiplaats alsnog ongeschikt.

Tuinen

Tuinen kunnen in grote mate bijdrage aan het groen in de stad. Ook bij weinig ruimte of balkon zijn er voldoende groene kansen.

Het groen inrichten van tuinen biedt een enorme potentie voor natuur in de stad. De verstening van tuinen vormt een ernstige bedreiging, dus voorkom dit zoveel mogelijk. Denk ook aan het gebruik van hagen in plaats van schuttingen. Is er te weinig plek voor een haag, zorg dan in ieder geval dat egels onder de schutting door kunnen. Gebruik zoveel mogelijk nectar biedende planten (zie vlinderplanten en maatregelen voor bijen) en besdra-gende struiken voor vogels (zie bessen voor vogels). Ook een kleine tuin of balkon bieden mogelijkheden. Gebruik potten of leg een geveltuintje aan en hang een bijenhotel op.

Dieren in de muur

Vleermuizen verblijven graag in spouwmuren, maar tegenwoordig wordt de spouwruimte vaak opgevuld met isolatiemateriaal. U heeft geen last van de dieren, sterker nog, ze eten muggen!

Er zijn vele mogelijkheden om goed te isoleren en toch vleermuizen woonruimte te bieden. Voor vleermuizen kunnen speciale kasten worden opgehangen. Bij nieuwbouw kunnen verblijfplaatsen geïntegreerd worden ingebouwd. Ook voor gierzwaluwen zijn speciale neststenen of nestpannen kunnen worden ingebouwd

